3.6.2026

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Valtiovarainministeriön täydentävä vastine hallintovaliokunnalle: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tullilain 9 luvun otsikon ja 61 §:n muuttamisesta (HE 28/2026 vp.)

Hallintovaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä täydentävää kirjallista asiantuntijalausuntoa ehdotetun tullilain 61 §:n päällekkäisyyksistä tiedoksiantoa koskevan yleislainsäädännön kanssa.

Valtiovarainministeriö lausuu täydentävänä vastineenaan seuraavaa.

Ehdotetun tullilain 61 §:n 2 momentti

Oikeusministeriö on kiinnittänyt huomiota ehdotetun tullilain 61 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohtien päällekkäisyyteen asiointilain 18 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohtien sekä niiden kanssa yhdessä sovellettavien tukipalvelulain säännösten, erityisesti sen 2a luvun, kanssa, jotka mahdollistaisivat vastaavat menettelyt.

Ehdotetun tullilain 61§:n 2 momentin mukaan Tulli voisi asiointipalvelussaan antaa päätökset ja asiakirjat sähköisesti tiedoksi, jos Tullin asiakas on 1) laittanut asian vireille Tullin asiointipalvelussa, 2) Tullin vireille laittamaa asiaa varten antanut Tullille sähköisen yhteystiedon tiedoksiannosta tehtävän ilmoituksen lähettämistä varten, tai 3) hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetun viestinvälityspalvelun käyttäjä.

Ehdotetun 2 momentin tavoitteena on ollut säätää tullilaissa Tullin asiointipalvelussa toimitettavan sähköisen tiedoksiannon edellytyksistä selkeästi ja yleislainsäädäntöä täydentävästi, koska kyseiset edellytykset eivät ole samalla tavalla luettavissa yleislainsäädännöstä. Ehdotuksen tavoitteena on myös mahdollistaa sähköinen tiedoksianto kattavasti koko Tullin asiakaskunnalle, niin henkilö- kuin yritysasiakkaille.

Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle ennen kuin sähköistä asiointia koskevan yleislainsäädäntöuudistuksen sisältö oli selvillä. Valtiovarainministeriö on hallintovaliokunnalle toimittamansa vastineen jälkeen, valiokunnan pyynnöstä, tarkastellut uudestaan asian käsittelyssä esiin tuotua ehdotuksen päällekkäisyyttä sähköistä tiedoksiantoa koskevan yleissääntelyn kokonaisuuden osalta. Asiaa on selvitetty yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Tuossa tarkastelussa päädyttiin yhteisymmärrykseen 2 momentin seuraavasta muotoilusta, joka poistaisi sen päällekkäisyyden yleislainsäädännön kanssa ja joka selventäisi ehdotetun sääntelyn suhdetta yleislainsäädäntöön:

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
kirjaamo.vm@gov.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
registratorskontoret.fm@gov.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

”Sen lisäksi, mitä sähköisestä tiedoksiannosta sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään, Tulli voi antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen**,** ~~ja~~ muun päätöksen~~ja~~ **tai** asiakirjan Tullin asiointipalvelussa sähköisesti tiedoksi, jos Tullin asiakas on **laittanut asian vireille Tullin asiointipalvelussa**~~:~~**.**

~~1) laittanut asian vireille Tullin asiointipalvelussa;~~

~~2) Tullin vireille laittamaa asiaa varten antanut Tullille sähköisen yhteystiedon tiedoksiannosta tehtävän ilmoituksen lähettämistä varten; tai~~

~~3) hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetun viestinvälityspalvelun käyttäjä.~~” **(HE:n 2 mom.)**

Momentin nojalla Tulli voisi antaa asiointipalvelussa tiedoksi annettavat päätökset ja muut asiakirjat sähköisesti tiedoksi koko sen asiakaskunnalle. Yllä esitetty muutos ei muuttaisi ehdotetun momentin tarkoitusta.

Asiointilain sääntely koskee sekä luonnollisia henkilöitä että oikeushenkilöitä ja asiointilain 19 §:n 1 momentti ja 18 §:n 2 momentin 2 kohta mahdollistavat sähköisen tiedoksi antamisen viranomaisen, eli tässä tapauksessa Tullin, asiointipalvelussa. Asiointilain 19 b §:ssä säädetään tarkemmin viranomaisen asiointipalvelussa tehtävän sähköisen tiedoksiannon edellytyksistä. Pykälän mukaan sähköinen tiedoksianto asiointipalvelussa edellyttää, että vastaanottajalle lähetään heräteilmoitus - joko Suomi.fi-viesteihin taikka jos tällä ei ole Suomi.fi-viestit käytössään, muuhun tämän nimenomaisesti heräteviestien lähettämistä varten Tullille antamaan sähköiseen osoitteeseen.

Tulli on tukipalvelulain tarkoittama käyttäjäorganisaatio, joka käyttää Suomi.fi-tukipalveluja asiointipalvelunsa osana. Jos luonnollinen henkilö kirjautuessaan Tullin sähköiseen asiointipalveluun käyttää vahvaa sähköisen tunnistamisen Suomi.fi-palvelua, hänelle aktivoituu Suomi.fi-tili asioinnin yhteydessä. Aktivointi ei koske yritysasiakkaita, mutta niillä on mahdollisuus halutessaan hakeutua Suomi.fi-asiakkaaksi. Tällaisille Tullin asiakkaille voitaisiin tiedoksianto asiointipalvelussa toimittaa asiointilain 19 b §:n nojalla.

Tullin yritysasiakkaista valtaosa ei käytä Suomi.fi-palvelua. Lisäksi Tullin sähköistä asiointipalvelua tulliasiansa hoitamiseen käyttävä luonnollinen henkilö on voinut sulkea Suomi.fi-tilinsä ja käyttää siten asiointipalvelua Suomi.fi-tilinsä ollessa suljettuna. Jos kyseiset henkilöt eivät anna Tullille nimenomaista yhteystietoa asiointilain 19 b §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla, heille ei voi asiointilain mukaan lähettää sähköistä tiedoksiantoa Tullin asiointipalvelussa (Kuten aiemmissa lausunnoissa on tuotu esiin, Tullin asiointipalvelussa ei voida unionin lainsäädännöstä johtuvien tietojärjestelmävaatimusten vuoksi toteuttaa pakollista heräteilmoitusten lähettämistä koskevaa tietovaatimusta).

Tullin palvelut, mukaan lukien asiointipalvelu, on hyvin laajasti sähköistetty. Muu kuin sähköinen asiointi on nykyisin hyvin poikkeuksellista. Matkustajaliikennettä lukuun ottamatta kaikki muu tulliasiointi tehdään pääsääntöisesti sähköisesti. Sen vuoksi on tärkeää, että koko Tullin asiakaskunta olisi ensisijaisen sähköisen tiedoksiannon piirissä.

Sähköistä tiedoksiantoa koskevan yleislainsäädännön ja ehdotetun tullilain säännöksen välinen suhde tuotaisiin yllä esitetyssä momenttiluonnoksessa selkeästi esiin. Yleislainsäädännön sähköistä tiedoksiantoa koskeva sääntely soveltuu lähtökohtaisesti myös Tullissa (*'Sen lisäksi, mitä asiointilaissa säädetään…*'). Yllä esitetyn momenttiluonnoksen mukaan sähköinen tiedoksianto voitaisiin toimittaa yleislainsäädännössä säädetyn lisäksi kaikissa niissäkin tilanteissa, joissa asiointilain mukaiset edellytykset eivät täyty, kun asia on laitettu vireille Tullin sähköisessä asiointipalvelussa ('…*Tulli voi antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, ja muun päätöksen ja tai asiakirjan Tullin asiointipalvelussa sähköisesti tiedoksi, jos Tullin asiakas on laittanut asian vireille Tullin asiointipalvelussa*). Yllä esitetyn momentin nojalla Tullin asiakaspalvelua käyttävät asiakkaat tulisivat kattavasti ensisijaisen sähköisen tiedoksiannon piiriin.

Yleislainsäädäntöön tehtävää viittausta lukuun ottamatta ylle esitetty momenttiluonnos vastaisi ehdotetun 2 momentin 1 kohdan säännöstä.

Ehdotetun momentin kohdat 2 ja 3 voitaisiin yleislainsäädännön kanssa päällekkäisinä poistaa, kuten oikeusministeriö lausunnossaan esitti. Kohdan 2 säännös olisi päällekkäinen erityisesti asiointipalvelun käyttämistä sähköiseen tiedoksiantoon koskevien asiointilain 19 §:n 1 momentin ja 18 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä asiointipalvelussa tehtävän sähköisen tiedoksiannon edellytyksiä koskevan 19 b §:n, erityisesti sen 2 momentin jälkimmäisen virkkeen säännöksen, kanssa. Ehdotetun 2 momentin 3 kohdan säännös olisi taas päällekkäinen niin ikään asiointilain em. 19 §:n ja 18 §:n säännösten sekä 19 b §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen kanssa.

Lisäys ehdotetun tullilain 61 §:n 4 momentin aiempaan muutosesitykseen

Valtiovarainministeriö esitti vastineessaan 2.6.2026 ehdotetun 4 momentin muuttamista siinä tapauksessa, että ehdotettu 3 momentti päällekkäisenä yleislainsäädännön kanssa päätetään poistaa.

Edellä tässä lausunnossa poistettavaksi ehdotetun 2 momentin 2 kohdan tarkoituksena oli säätää Tullin oma-aloitteisesti vireille laittamaan asiaa koskevan sähköisen tiedoksiannon edellytykseksi, että Tullin asiakas on antanut Tullille nimenomaisesti tuollaisesta sähköisestä tiedoksiannosta tehtävää heräteilmoitusta varten sähköisen yhteystiedon. Säännöksen tarkoituksena on ollut estää tilanne, jossa asiakas saisi ilman heräteviestiä ja siten mahdollisesti yllättäen sähköisen tiedoksiannon koskien asiaa, jonka Tullin on oma-aloitteisesti laittanut vireille.

Valtiovarainministeriön vastineessa esitettyyn muutettuun 4 momenttiin, sen toiseen virkkeeseen, olisi aiheellista tehdä ehdotetun 2 momentin 2 kohdan poistamisen vuoksi vielä lisäys, jolla rajattaisiin toisen virkkeen poikkeussääntö koskemaan vain asiakkaan itsensä vireille laittamia asioita. Lisäys tarkoittaisi siten sitä, että heräteilmoitus ei olisi sähköisen tiedoksiannon ehdoton edellytys virkkeessä tarkoitetuissa tilanteissa silloin, kun tiedoksianto liittyy asiakkaan toimesta vireille tulleisiin asioihin. Sen sijaan, jos sähköinen tiedoksianto sanotuissa tilanteissa liittyisi Tullin viran puolesta vireille saattamiin asioihin, edellyttäisi

sähköisen tiedoksiannon toimittaminen heräteilmoituksen toimittamista asiointilain 19 b §:n mukaan.

Edellä selostetusta syystä ehdotuksen 4 momentin toiseen virkkeeseen esitetään vielä seuraavaa lisäystä, jota oikeusministeriö on myös pitänyt asianmukaisena:

> ~~”Jos viestinvälityspalvelu ei ole vastaanottajalla käytössä, 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus lähetetään tämän Tullille nimenomaisesti ilmoituksen lähettämistä varten ilmoittamaan sähköiseen osoitteeseen tai tämän muutoin Tullille ilmoittamaan sähköiseen yhteystietoon.~~ ***Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain*** ~~*(13/1003)*~~ ***19 b §:stä poiketen ilmoitusta*** ei kuitenkaan lähetetä, jos vastaanottaja on kieltänyt ilmoituksen lähettämisen. Ilmoitusta ei myöskään lähetetä **asiakkaan Tullin asiointipalvelussa vireille laittamassa asiassa**, jos Tullilla ei ole vastaanottajan sähköistä osoitetta tai muuta sähköistä yhteystietoa. Tullin on annettava asiakkaalle sähköisessä asiointipalvelussa tieto siitä, että ilmoitusta ei lähetetä, jos tämä ei ole ilmoittanut Tullille sähköistä osoitetta tai muuta sähköistä yhteystietoa ilmoituksen lähettämistä varten.” **(HE:n 4 mom.)**

Ehdotetun tullilain 61 §:n 7 momentin ensimmäinen virke

Oikeusministeriön mukaan ehdotetun tullilain 61 §:n 7 momentin ensimmäinen virke vaikuttaisi tarpeettomalta ottaen huomioon hallintolain tavallista tiedonantoa koskeva 59 §:n sääntely.

Kuten valtiovarainministeriö on vastineessaan 2.6.2026 todennut, kyseessä on vähäinen päällekkäisyys, joka ei aiheuta tulkintaongelmia ja josta selkeästi ja selventävästi kävisi ilmi momentin koskevan paperipohjaista tiedoksiantoa.

Ehdotetun momentin ensimmäinen virke on kuitenkin vähäisessä määrin päällekkäinen hallintolain 59 §:ssä säädetyn kanssa. Sikäli kuin hallintovaliokunta pitää sanotun päällekkäisyyden poistamista tarpeellisena, valtiovarainministeriö esittää momentin muokkaamista seuraavaan muotoon, jota oikeusministeriö on myös pitänyt hyväksyttävänä:

> ”Silloin kun tavallista tiedoksiantoa ei toimiteta sähköisesti, ~~Tulli antaa päätöksen ja muun asiakirjan tiedoksi kirjeellä. Jollei muuta näytetä,~~ vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä ja muusta asiakirjasta tiedon, **jollei muuta näytetä**:
>
> 1) sen vahvistamispäivänä, jos se on annettu asiakkaalle;
>
> 2) kahdeksantena päivänä sen vahvistamispäivästä, jos se on annettu postin kuljetettavaksi**.” (HE:n 7 mom.)**

Lainsäädäntöneuvos Jukka M. Kekkonen